

Kisa oto-detèminasyon ye ?

- Konpetans, konesans, ak kwayans ki pèmèt yon moun :
  - Kwè nan tèt li
  - Konn pwòp pwèn fò ak feblès li
  - Jere pwòp santiman l yo ak konpòtman l
  - Travay ak lòt moun
  - Fè chwa ak rezoud pwoblèm
  - Fikse objektif yo epi travay sou yo
  - Yon lidè nan pwòp vi l

Poukisa oto-detèminasyon enpòtan ?

- Tout moun kominike, epi yo dwe tande ak respekte vwa sa a
- Kèlkeswa kapasite oswa andikap yon moun genyen, li gen bezwen ak dwa pou l pran desizyon pou tèt li
- Tout moun gen pwèn fò, epi yo ta dwe ba yo chak chans pou yo eseye rive gen pwòp objektif yo
- Elèv ki gen oto-detèminasyon yo gen plis chans pou yo motive, pèsistan, ak optimis konsènan pwòp vi yo

Resous yo

The LINK Center (Sant koneksyon an), yon pwojè tranzisyon Federasyon pou timoun ki gen bezwen espesyal yo www.fcsn.org/linkcenter

Sit entènèt tranzisyon edikasyon segondè espesyal MA ESE a www.doe.mass.edu/sped/secondary-transition

Konsèy sou asistans teknik SPED 2016-2 : Ankouraje oto-detèminasyon kay elèv yo pou Amelyore siksè elèv yo <http://www.doe.mass.edu/sped/advisories/2016-2ta.pdf>

411 la sou ransèyman sou moun ki gen andikap : Yon kaye egzèsis pou jèn ki gen andikap, www.ncwd-youth.info/411-on-disability-disclosure

Pwojè « Mwen detèmine » nan Depatman edikasyon Virginia a, <http://www.imdetermined.org>

Massachusetts Department of Elementary and Secondary Education

75 Pleasant Street
Malden, MA 02148
781-338-3000 | www.doe.mass.edu

FEDERATION FOR CHILDREN
WITH SPECIAL NEEDS

Federation for Children with Special Needs

The Schrafft Center
529 Main Street, Suite 1M3
Boston, MA 02129
800-331-0688 | www.fcsn.org

Konsèy sou tranzisyon pou paran yo ak elèv ki gen IEP (PEE) yo

(Laj 14-22 zan)

Oto-detèminasyon

Yon seri bwochi The LINK Center fè. The LINK Center se yon pwojè Federasyon pou timoun ki gen bezwen espesyal ak Depatman Edikasyon Primè ak Segondè nan Massachusetts [Elementary and Secondary Education (ESE)] ap dirije

Oto-detèminasyon pou elèv yo : Bagay ou bezwen konnen...

KONSÈY 1 : Elèv yo ap rive jwen pi bon sikse nan inivèsite ak nan karyè yo si...

- Yo konnen poukisa, kòman, kilè, ak ki moun pou yo mete okouran de andikap yo a
- Yo konnen pwen fò ak feblès yo
- Yo konprann sipò yo bezwen yo nan moman diferan pandan tout jounen an
- Yo ka pataje opinyon yo ak defann tèt yo
- Yo ka mande sipò yo bezwen an
- Yo ka chwazi yon moun yo fè konfyans pou gide ak konseye yo

Chak elèv gen yon nivo endepandans ak bezwen pou sipò ki diferan, men chak ka gen oto-detèminasyon.

KONSÈY 2 : Si elèv yo gen oto-detèminasyon...

- Y ap santi yo respekte yo, epi sa ka fè yo vin gen konpòtman ak atitud pozitif
- Yo gen plis kontwòl sou desizyon yo, olye se moun k ap pran desizyon pou yo
- Y ap defann tèt yo epi y ap gen mwens chans pou yo vin viktim
- Y ap ka fè bon bagay pou tèt yo ak pou lòt moun

Yo ta dwe trete elèv ki gen andikap yo menm jan ak tout elèv.

KONSÈY 3 : Ekip IEP (PEE) a ka devlope yon plan tranzisyon solid lè elèv yo ak fanmi yo ki gen oto-detèminasyon...

- Eksplike kòman elèv la sosyalize l lakay, nan kominote a, ak nan divès kalite anviwonman sosyal
- Fè konnen sa elèv la bezwen, nan kisa l fò, sa l renmen, ak kisa l vle fè nan domèn travay, edikasyon, mòdlavi, ak patisipasyon nan kominote a
- Diskite sou fason elèv la ap devlope konpetans oto-detèminasyon lè l pa lekòl la
- Mande kòman lekòl la ap sipòte elèv la pou l aprann konpetans oto-detèminasyon yo

Ankouraje oto-detèminasyon nan divès kalite anviwonman

Nan lekòl, yo ka sipòte elèv yo pou yo aprann konpetans oto-detèminasyon yo lè yo :

- Aprann kòman pou yo patisipe nan - e menm dirije - pwòp reyinyon sou IEP (PEE) yo a
- Itilize yon plan aprantisaj endividyèl pou yo defini objektif yo
- Pataje ak yon mèt ki akomodasyon k ap ede yo rive genyen sikse nan klas la
- Chwazi sa pou yo manje a midi
- Rezoud pwoblèm konsènan yon diskisyon yo genyen ak yon zanmi
- Yo pran wòl lidè yon gwoup
- Ranpli pwòp Aplikasyon Gratis yo pou Èd Federal pou Elèv [Free Application for Federal Student Aid (FAFSA)]
- Chwazi teknoloji asistans ki mache pi byen pou yo
- Itilize yon ajanda pou chak jou oswa chak semèn

Lakay, yo ka sipòte elèv yo pou yo aprann konpetans oto-detèminasyon yo lè yo :

- Chwazi inivèsite ki bon pou yo. Nan chwa sa a, yo dwe aprann opsyon pou sipò pou elèv ki gen andikap
- Pran medikaman yo oswa rele doktè a pou yo pran yon randevou san yo pa fè yo sonje
- Aplike pou yon travay nan sezon ete epi rete ladan l pou sezon ete a
- Jere pwòp lajan yo
- Fè pwòp lesiv yo oswa prepare yon manje
- Chwazi sa yo dwe fè pandan wikenn nan
- Chwazi pwòp rad yo
- Chwazi yon moun pou akonpanye yo nan bal gradyasyon yo
- Vwayaje nan transpò piblik oswa aprann kondui
- Fè volontè nan yon òganizasyon k ap bay sèvis lokal

Rechèch montre konpetans oto-detèminasyon yo ede elèv yo reyisi nan inivèsite ak nan karyè yo.